Natuurtoets

BP Doornsteeg fase 2 en 3 Nijkerk

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN t.b.v. bestemmingsplan

projectnummer 0416273.00
definitief revisie 01
13 maart 2018

Understanding today.
Improving tomorrow.

Natuurtoets

BP Doornsteeg fase 2 en 3 Nijkerk

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN t.b.v. bestemmingsplan

projectnummer 0416273.00

definitief revisie 01
13 maart 2018

Opdrachtgever
Gemeente Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA Nijkerk Gld

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave	beschrijving revisie 01	goedkeuring	vrijgave
14/3/2018	definitief	M.L. Braad	W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

Conclusies en advies 3

1 Inleiding 1
1.1 Aanleiding 1
1.2 Planvoornemen 2
1.3 Doel en onderzoeksvragen 2
1.4 Leeswijzer 3

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming 4
2.1 Algemeen 4
2.2 Soortbescherming 4
2.3 Gebiedsbescherming 5
2.3.1 Natura 2000 5
2.3.2 Natuurnetwerk Nederland 5

3 Methodiek 7
3.1 Algemeen 7
3.2 Bureauonderzoek 7
3.3 Terreinbezoek 8
3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject 8

4 Resultaten 9
4.1 Gebiedsbeschrijving 9
4.2 Beschermde soorten 9
4.2.1 Resultaten bureauonderzoek 9
4.2.1.1 Recente verspreidingsinformatie 9
4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen 10
4.2.3 Samenvatting beschermde soorten 13
4.3 Beschermde gebieden 13

5 Toetsing 15
5.1 Toetsing effect op beschermde soorten 15
5.1.1 Vogels 15
5.1.2 Vleermuizen 17
5.2 Effecten op beschermde gebieden 18
5.2.1 Effecten op Natura 2000-gebieden 18
5.2.2 Effecten op het Gelders Natuurnetwerk (NNN) 18

6 Bronnen 19

Bijlagen

Bijlage I: Wettelijk kader

Begrenzing van de plangebied (rood omlijnd) Bron: Globespotter, 2015; PDOK viewer.

Conclusies en advies

De gemeente Nijkerk is voornemens om fase 2 en 3 van de woonwijk Doornsteeg te Nijkerk verder te ontwikkelen. Ten behoeve van deze ontwikkeling wordt een bestemmingsplan opgesteld. Het plan kan worden uitgevoerd indien de ontwikkelingen - mogelijk gemaakt in het plan - niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. De Natuurtoets vormt een onderdeel van het Bestemmingsplan. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het plangebied is geen NNN-gebied of Natura 2000-gebied aanwezig. Er komen ook geen beschermde gebieden (NNN of Natura 2000-gebieden) voor in de invloedsfeer van het plangebied. Er is zowel van indirecte als directe aantasting van de NNN en de Natura 2000-gebieden dan ook geen sprake. (Significant) negatieve effecten zijn uitgesloten. Er is daarom geen noodzaak voor vervolgstappen of een uitgebreidere toetsing. Separaat aan deze natuurtoets is het effect van stikstofdepositie getoetst, middens een Aerius berekening (Antea Group, 2017).

Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Nee
Effecten beschermde gebieden?	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en verwacht worden in het plangebied (zie Hoofdstuk 5 voor de uitwerking):

- Huismus (nesten aanwezig);
- Vleermuizen (vlieg- en foerageerroute);
- Algemene broedvogels (nestplaatsen).

In onderstaande Figuur is de verspreiding van de verwachte en/of de aanwezigheid van de beschermde soorten weergegeven. In Tabel 2 is aangegeven wat de gevolgen zijn van de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten voor het voorliggende plan. Aangegeven is of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming en onder welke voorwaarden het plan uitvoerbaar is. In Hoofdstuk 5 staat de onderbouwing van de conclusies.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Figuur. Globale impressie voorkomen natuurwaarden in en rondom het plangebied. De huismussen zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek in 2017 de vleermuizen in 2015 de vleermuizen.
Bron: Globespotter, 2017.

Tabel 2: Conclusies en gevolgen van de aanwezigheid van (het leefgebied van) beschermde soorten voor het voorliggende plan.

Soort (groep)	**Vleermuizen**	**Huismus**	**Algemeen broedvogel**
Essentieel leefgebied in plangebied?	nee	Huismus is aangetroffen.	Ja
Is er sprake van een overtreding?	nee	nee	Nee, mits soortspecifieke maatregelen genomen worden
Is een ontheffing noodzakelijk	nee	nee, erven blijven behouden	nee
Is het plan uitvoerbaar? *(zie Hoofdstuk 5)*	Ja	Ja	Ja, door het nemen van soortspecifieke maatregelen.

* Bij voorliggende toetsing wordt in het kader van uitspraken over de uitvoerbaarheid van het voornemen uitgegaan van een overtreding/ontheffingsaanvraag.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In mei 2014 is door Antea Group een memo opgesteld, gericht op de ontwikkeling van het gehele plangebied Doornsteeg (revisie 01, 19 mei 2014). De memo had als doel het toetsen van de voornemens uit het concept Masterplan aan de natuurwetgeving en dient in samenhang gelezen te worden met de natuurtoetsing van Arcadis (2 augustus 2012).

In overleg met de gemeente Nijkerk is vervolgens besloten een detailleringsslag uit te voeren voor fase 1 van het woningbouwplan Doornsteeg. Deze detailleringsslag is door Antea Group uitgevoerd in de natuurtoets Doornsteeg in Nijkerk (29 augustus 2014). In de natuurtoets zijn de in fase 1 voorgenomen werkzaamheden en bijbehorend plangebied getoetst aan de natuurwetgeving. Uitkomst van deze natuurtoets was een nader onderzoek naar het voorkomen van de soorten steenuil/kerkuil, vleermuizen (foerageergebied) en bittervoorn in het plangebied. In het voorjaar en de zomer van 2015 zijn deze aanvullende onderzoeken uitgevoerd (Antea Group, 2015), de ontwikkeling van fase 1 vindt momenteel plaats (2017).

Deze rapportage toetst de verdere ontwikkeling van Doornsteeg, fase 2 en 3 aan de Wet natuurbescherming. Om deze verdere ontwikkeling mogelijk te maken, dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. In het kader daarvan dient een aantal gebiedsonderzoeken te worden uitgevoerd. Eén zo'n onderzoek is de Natuurtoets. Voorliggend rapport geeft hier invulling aan.

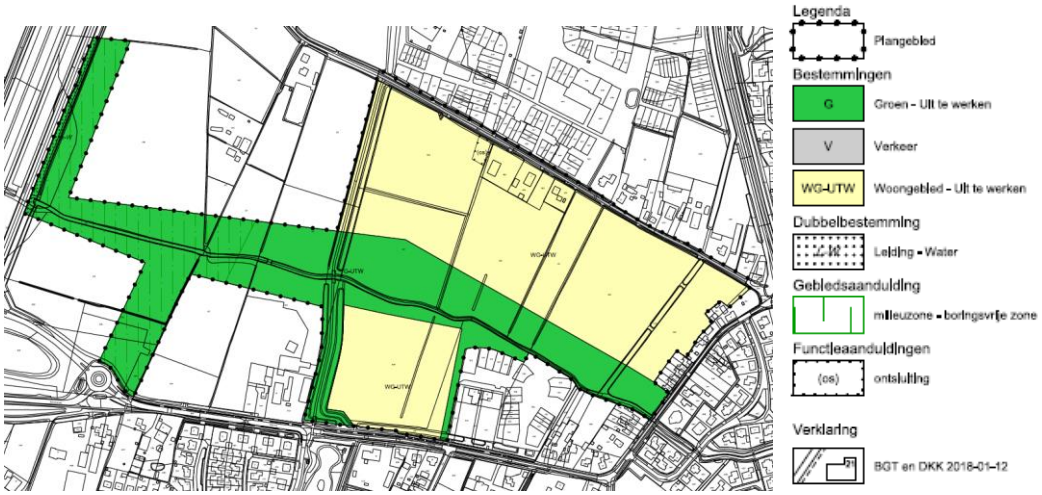
Ruimtelijke plannen, zoals een bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming; Wnb en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven op de vraag of het plan uitvoerbaar is.

1.2 Planvoornemen

Het onderhavige plangebied (fase 2 en 3) is in Figuur 1.1 weergegeven. Aan de linkerzijde zijn de fase 2 en 3 aangegeven die in deze rapportage worden getoetst. In 2014 en 2015 is reeds een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten binnen fase 1A, 1B en een deel van fase 2 en 3 (rood gearceerde gebieden in rechterzijde figuur 1). In Figuur 1.2 is de verbeelding van fase 2 toegevoegd. De huidige bebouwing en erven blijven behouden. Er worden geen bomen of bosschage gekapt. In fase 2 worden twee slootjes en één grotere watergang gedempt.

Figuur 1.1 : Linkerzijde: Globale ligging plangebieden fase 2 en 3 (Gemeente Nijkerk, 2017). Het rechter figuur toont de in 2015 onderzochte gebieden (Antea Group, 2015).

Figuur 1.2: Verbeelding Doornsteeg fase 2 (Gemeente Nijkerk, 2018).

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van het voorgenomen plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland; NNN) en het bepalen of het plan uitvoervaar is.

De vragen of voor de uitvoering van het bestemmingsplan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing of vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is en zo ja, of deze ontheffing of vergunning kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Wet natuurbescherming. Echter, deze vragen zijn ook relevant voor het bestemmingsplan omdat in deze Natuurtoets wordt beoordeeld of ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan het op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Wet natuurbescherming niet de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan. Het bestemmingsplan kan pas worden vastgesteld nadat uit een Natuurtoets duidelijk is geworden of voor de activiteiten die volgen uit deze vaststelling de mogelijkheid bestaat tot het verkrijgen van een ontheffing of vergunning.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen ontwikkeling?

- Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden?
- Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit?
- Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor?
- Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop?
- Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?
- Is het plan uitvoerbaar?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming (paragraaf 2.2) en de gebiedsbescherming (paragraaf 2.3) relevant voor voorliggende Natuurtoets. In paragraaf 2.4 wordt de vervolgprocedure aangegeven bij een overtreding van verbodsbepalingen.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Tijdens een bijeenkomst van het Netwerk Groene Bureaus d.d. 16 december 2016 is aangegeven dat drie provincies (Utrecht, Overijssel en Gelderland) de geldende "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten" (LNV, 2009) aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. De verwachting is dat ook overige provincies deze beschermingsstatus aanhouden. De lijst wordt begin 2017 door de provincies geëvalueerd en waar nodig aangepast. Bij voorliggende toetsing is uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn
Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn
Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te

vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden (zie ook tabel E in de bijlage).

Andere soorten
Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel C en D van voorliggend document. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de ‘andere soorten’ zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3,5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en / of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden, dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het ‘nee, tenzij’- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting

van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek (paragraaf 3.2) en gedurende het terreinbezoek (paragraaf 3.3) van voorliggende Natuurtoets. In paragraaf 3.4 wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name specifieke aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten van artikel 3.5 en 3.10 zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het planeffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

'Andere' beschermde soorten die zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel A en B in de Bijlage van dit rapport) zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt het voorliggende plan. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, wordt de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij wordt nagegaan of er in de periode 2012-2017 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Belangrijke bron is daarnaast de soorteninventarisatie die is uitgevoerd in 2015 in een deel van het plangebied (Antea Group, 2015)

Daarnaast worden indien relevant ook regionale bronnen, atlassen, gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). Deze soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt tijdens het terreinbezoek een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of

provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 24 mei 2017 is vanaf circa 9:00 een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecoloog van Antea Group bij zonnig weer met oplopende zomerse temperaturen. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen. Gebouwen zijn vanaf de openbare weg bekeken, onder andere met behulp van een verrekijker. Op 6 februari 2018 is een aanvullende terreinbezoek gebracht aan het plangebied speciaal voor het jaarrond beschermde nest (JRBN) van de buizerd.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in paragraaf 4.3 de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in de gemeente Nijkerk in de provincie Gelderland. Het plangebied bestaat uit een agrarische gebied. De noordzijde vormt de Doornsteeg, de zuidzijde de Bunschoterweg, de westzijde is de Arkemheemweg. Figuur 4.1 toont zes foto's van het planbied.

Aan de Doornsteeg staan aantal (woon)boerderijen van wisselend leeftijd. De Doornsteeg wordt geflankeerd aan beide zijde door een populierenbeplanting en kruidenrijke wegbermen. Aan de noordzijde van de Doornsteeg is deels fase 1 in ontwikkeling (foto 1), deels is er een gronddepot aanwezig. Aan de Bunschoterweg staan eveneens enkele (woon)boerderijen, ook hier vinden verschillende bouwactiviteiten plaats. Er ligt een verbindend fietspad tussen de Doornsteeg en de Bunschoterweg, langs het fietspad liggen kruidenrijke wegbermen en een mooie heldere met waterplanten begroeide watergang (foto 2 en 3).

Fase 2 bestaat uit een aantal kleinere agrarische percelen. Er worden paarden gehouden, er zijn een aantal akkers en graslanden. Centraal in het gebied loopt een genormaliseerde beek van west naar oost door het plangebied.

Fase 3 van het plan bestaat grotendeels uit een uniform intensief beheerd raaigrasland met een grote boerderij (foto 4). Er zijn geen greppels, slootjes of kavelafscheidingen (meer) aanwezig. In de uiterste zuidwesthoek is een volkstuincomplex met een korte Populierenlaan (foto 5).

Figuur 4-1: Impressie van het plangebied. Foto 1 tot en met 6 van linksboven naar rechtsonder worden toegelicht in paragraaf 4.1.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

4.2.1.1 Recente verspreidingsinformatie

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de niet-vrijgestelde ‘andere soorten’ uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming. Tevens zijn vogelsoorten vermeld die op de “Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten” staan (LNV, 2009). De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1 Het betreft hier soorten die binnen een straal van 2,5 kilometer voorkomen van het plangebied. Binnen dit gebied vallen ook de natuurgebieden in de omgeving. Waarnemingen van andere dan in de tabel aangegeven soortgroepen zijn niet gedaan in de omgeving.

Tabel 4.1. Overzicht soortgroepen met daarbinnen de waargenomen beschermde soorten weergegeven (Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogels met een jaarrond beschermd nest (JRB)), aangegeven met een 'X', in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2012-2017). Deze informatie is afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	buizerd, boomvalk, grote gele kwikstaart, gierzwaluw havik, kerkuil, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief	X		
Zoogdieren	Ruige dwergvleermuis		X	
	Gewone dwergvleermuis		X	
	Laatvlieger		X	
	Rosse vleermuis		X	
	Steenmarter			X
	Das			X
	Eekhoorn			X
Reptielen	Geen waarnemingen			
Amfibieën	Geen waarnemingen			
Insecten - Dagvlinders	Geen waarnemingen			
Insecten - Kevers	Geen waarnemingen			
Insecten - Libellen	Geen waarnemingen			
Vissen	Geen waarnemingen			
Planten	Geen waarnemingen			

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Aangezien het plangebied grotendeels bestaat uit (intensief) agrarisch gebied, niet aansluit op grote natuur(lijke)gebieden, in grenst aan een verstoorde en stedelijke omgeving, en het verspreidingsgebied van een groot aantal soorten niet tot aan deze stadsrand van Nijkerk loopt, zijn niet alle biotoop-kritische (sub)soortgroepen relevant. Het gaat om een agrarisch gebieden, er zijn geen poelen, moerasjes of natuurlijke overhoekjes met bijzondere vegetaties aanwezig.

Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek in combinatie met de bureaustudie geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb) aan de orde op de beschermde (sub)soortgroepen: reptielen, vlinders, libellen en overige soortgroepen (kevers, kreeftachtigen, weekdieren, mieren en slakken). Er is voor deze soort(groep)en geen leefgebied in het plangebied, en ze komen niet in de omgeving van het plangebied voor (bron NDFF).

De soortgroepen **vogels**, **zoogdieren** (vleermuizen) **vissen** en **amfibieën** zijn wel relevant en worden derhalve nader beschreven.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest

Uit de bureaustudie blijkt dat een groot aantal vogelsoorten is waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats ontheffing moet worden aangevraagd. Er zijn diverse roofvogels (o.a. buizerd, boomvalk, havik, slechtvalk, sperwer), uilen (kerkuil, ransuil, steenuil) en gebouw bewonende vogels (huismus, gierzwaluw) in de omgeving van het plangebied waargenomen. Waarnemingen van deze soorten hebben met name betrekking op overvliegende, foeragerende en migrerende vogels.

In 2015 is middels geluidsonderzoek gedaan naar de aanwezigheid van uilen in fase 1a en 1b. Het in 2015 uitgevoerde onderzoek, middels geluidsprovocatie, overlapt met het plangebied (fase 2 en 3). Uilen, een goed hoorbare vogelgroep, die in belangstelling staan van vogelaars en natuurliefhebbers en veelvuldig *waarneming.nl* en de *NDFF* worden ingevoerd. Op basis van het uitgevoerde onderzoek in 2015 en het ontbreken van waarnemingen in de NDFF en *waarneming.nl* wordt geconcludeerd dat er geen uilen in het plangebied broeden waarvan de nestlocaties jaarrond zijn beschermd (kerkuil, ransuil, steenuil). Er zijn geen kerkuil en/of steenuil in het plangebied gehoord of waargenomen. Uit overleg met het IVN blijkt dat er in het verleden wel kerkuilen in het plangebied aanwezig zijn geweest, maar dat deze al geruime tijd niet meer zijn gesignaleerd (Antea Group, 2015). Wel is er aan de andere zijde van de A28, ter hoogte van de Bunschoterweg, een verblijfplaats van een kerkuil bekent. Er bevinden zich geen territoria van uilen in het plangebied.

Tijdens het terreinbezoek (mei 2017) is door een bewoner aangegeven dat in een populierenrij jaarlijks een nest aanwezig is van een buizerd (zie Figuur 4-2). Het nest is niet aangetroffen tijdens het terreinbezoek (o.a. dicht bladerdek), wel werd een foeragerende buizerd waargenomen. De broedlocatie van de buizerd wordt ook gemeld in de NDFF (nest gedrag in 2015). Tijdens het aanvullende terreinbezoek in februari 2018 is geen nest aangetroffen in de populierenrij (geen bladerdek). Hiermee kan worden uitgesloten dat een jaarrond beschermd nest van de buizerd aanwezig is in het plangebied.

Gierzwaluw en huismus zijn beide gebouwbewonende soorten waarvan de nestplaatsen jaarrond zijn beschermd. Huismussen zijn op verschillende locaties gezien en gehoord, aangenomen kan worden dat ze broeden op de aanwezige boerenerven langs de Doornsteeg en Bunschoterweg (zie Figuur 4-2). Het is niet waarschijnlijk dat de gierzwaluw broedt in de aanwezige boerderijen of schuren. De soort prefereert hoge panden in het stedelijk gebied, tijdens het terreinbezoek zijn er geen aanwijzingen voor hun aanwezigheid geconstateerd.

Figuur 4-2: De omvang van de cirkels (1, 10, 20 exx) geeft een schatting van het aantal aanwezige huismussen op de verschillende erven. De 'ster' geeft de populieren aan waarin een buizerd meerdere jaren heeft gebroed (pers. communicatie buurtbewoner en NDFF). Een JRBN van de buizerd is niet aangetroffen in het plangebied (2018).

De overige in Tabel 4.1 genoemde soorten broeden niet in het plangebied. Voor boomvalk, sperwer, havik en slechtvalk ontbreken geschikte broedlocaties. De slechtvalk broedt op hoge flats, torens of fabrieken, deze zijn niet aanwezig evenmin zijn er geschikte bosschages en bossen voor havik, boomvalk of sperwer aanwezig.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)
Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Vogelsoorten artikel 3.1 en 3.5
Het plangebied vormt geschikt broedgebied voor algemeen voorkomende vogels van het boerenland. In het gehele plangebied waren 1 à 2 paar kieviten en scholeksters aanwezig. In de watergangen zijn wilde eenden, meerkoeten en een enkele waterhoen aanwezig. Zangvogels (tjiftjaf, fitis, grasmus, zwartkop) gebruiken de aanwezige bosschages en beplanting rondom de boerderijen. Overige te verwachten soorten zijn o.a. merel, putter, kool- en pimpelmees, winterkoning en Turkse tortel.

Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de bureaustudie en het uitgevoerde onderzoek in 2015 (Antea Group, 2015) in een aangrenzend deel van het plangebied is gebleken dat een aantal beschermde vleermuizen voorkomen in de omgeving van het plangebied (zie Tabel 4.1 & Figuur 4-3).

Vliegroutes

De laan langs de Doornsteeg vormt een vliegroute van de laatvlieger. Er zijn tijdens de tweede vleermuisinventarisatie in 2015, 18 individuen voorbijvliegend aangetroffen in noordwestelijke richting binnen een uur na zonsondergang (Antea Group, 2015). Dit wijst op een verblijfplaats in de omgeving van het plangebied. De dieren arriveerden vanuit de bebouwde kom oostelijk van het plangebied. Naast de laatvlieger gebruikt ook de gewone dwergvleermuis deze laan als vliegroute. Er zijn enkele tientallen gewone dwergvleermuizen aangetroffen, vliegend in noordwestelijke richting. Tijdens het vliegen foerageerden deze gewone dwergvleermuizen ook langs de laan (Antea Group, 2015).

Foerageergebied

Zoals hierboven vermeld foerageren enkele tientallen gewone dwergvleermuizen in de laan van de Doornsteeg. Ook zijn enkele ruige dwergvleermuizen aangetroffen foeragerend langs de laan. De laan vervult hiermee een belangrijke functie voor de lokale populatie als foerageergebied. Tijdens beide vleermuisinventarisaties zijn deze dieren aangetroffen in de laan. In de rest van het plangebied is slechts incidenteel een foeragerende of voorbijvliegende gewone dwergvleermuis aangetroffen. Boven de open graslanden in het plangebied zijn meerdere rosse vleermuizen foeragerend aangetroffen. Deze dieren vertrokken in zuidelijke richting na even boven en rond het plangebied te hebben gefoerageerd (Antea Group, 2015).

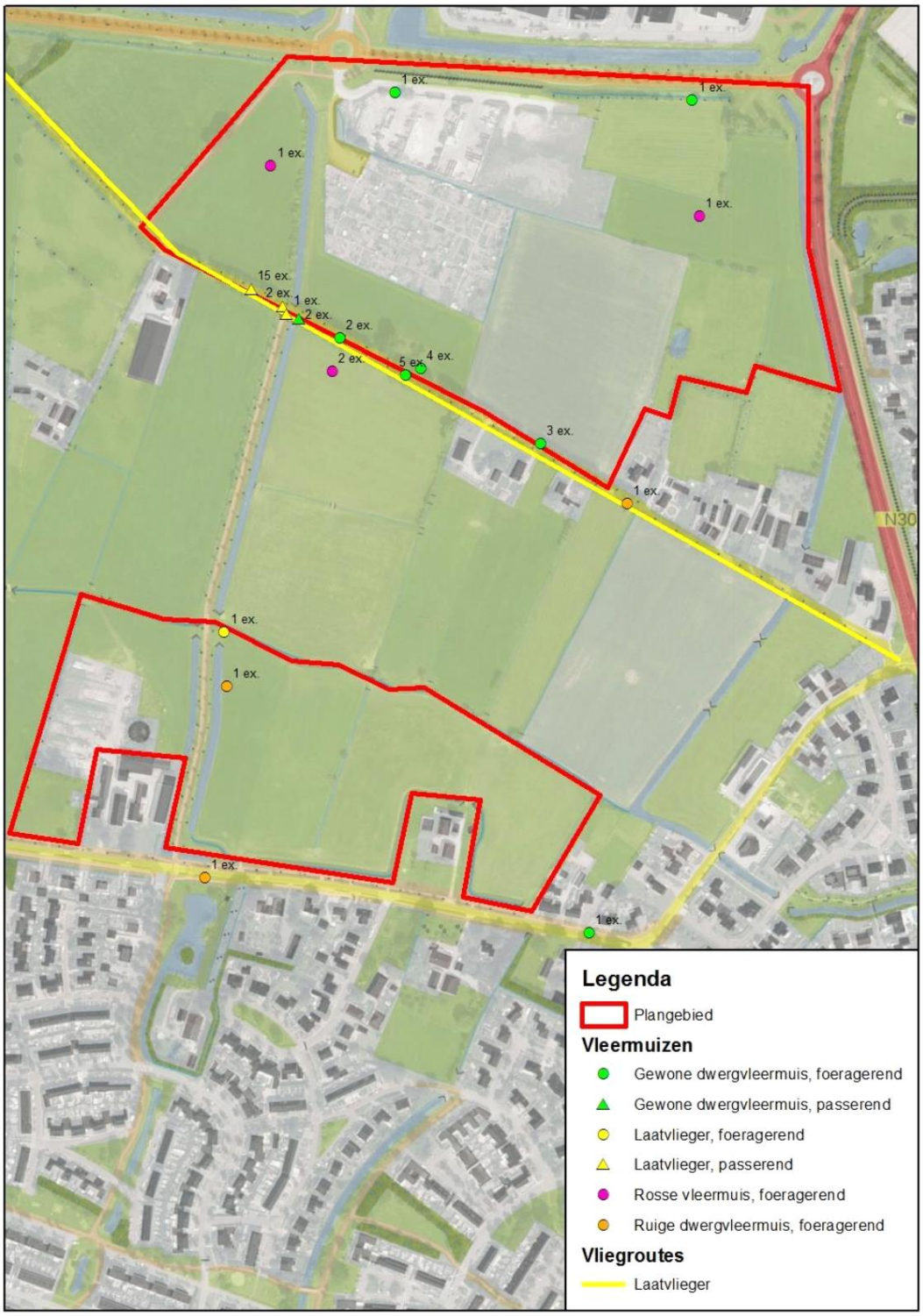
Verblijfplaatsen

Gebouwen vormen geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven in gebouwen achter of in kleine ruimtes met constante klimatologische omstandigheden. In gebouwen vormen richels, dak(kant/nok)pannen betimmeringen, dilatatievoegen, kieren, boeiboorden, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen.

De niet tot het plangebied behorende boerderijen zijn geschikt voor vleermuizen om te verblijven. Er zijn diverse openingen in de gebouwen waardoor het voor vleermuizen gemakkelijk is om de panden in te vliegen. Met name voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, die gebouwen gebruiken als verblijfplaats, zijn er voldoende ruimtes, scheuren en kieren te vinden. Het onderzoek van 2015 geeft echter aan dat de aangetroffen vleermuizen vanuit oostelijke richting aan komen vliegen en niet zozeer de boerderijen in het plangebied gebruiken als verblijfplaats. De ruige dwergvleermuis die uit de bureaustudie naar voren komt is een soort die bij voorkeur in (holle) bomen verblijft en zeldzaam voorkomt in de omgeving. De Rosse vleermuis is een bos bewonende soort, geschikte oude beuken of eiken zijn niet in het plangebied aanwezig.

Samenvatting vleermuizen

De laan de Doornsteeg bevat belangrijk foerageergebied en vliegroutes van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in 2015 niet het plangebied aangetroffen. Mogelijke verblijfplaatsen bevinden zich in de bebouwing in de nabije omgeving van het plangebied.

Figuur 4-3: Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied (Antea Group, 2015).

Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie komen eveneens steenmarter, eekhoorn en das naar voren. Eekhoorn en das zijn beide soorten die voorkomen op en rondom de Veluwe, het plangebied vormt geen onderdeel van het leefgebied van deze soorten. De steenmarter is een soort die met name in het oostelijke deel van Nederland voorkomen, de NDFF vermeldt één waarneming van de soort ten oosten van Nijkerk. Aangenomen wordt dat de soort niet voorkomt in het plangebied. Het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soort.

Vissen

In 2015 heeft een aanvullende onderzoek plaatsgevonden in het plangebied Doornsteeg, o.a. naar beschermde vissoorten. Tijdens dit onderzoek is de kleine modderkruiper in lage aantallen aangetroffen. De bittervoorn is niet aangetroffen. Beide vissoorten zijn met de inwerkingtreding van de Wet Natuurbescherming (1 januari 2017) niet meer beschermd. Daarnaast zijn de niet-beschermde baars, tiendoornige stekelbaars en de blankvoorn aangetroffen. Uit de bureaustudie (o.a. NDFF) en het visonderzoek (2015) blijkt niet dan andere beschermde vissoorten voorkomen in het gebied of de omgeving. Het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied kan worden uitgesloten.

Amfibieën

Uit de bureaustudie komen geen beschermde amfibieën (art. 3.5) naar voren. Tijdens de terreinbezoeken in 2014, 2015 en 2017 zijn dan ook geen beschermde amfibieën aangetroffen. Aangenomen mag worden dan in het plangebied algemeen voorkomende amfibieën (art. 3.10) aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling en zijn niet meegenomen in de toetsing (zie § 3.2). Wel geldt de algemene zorgplicht.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming voor komen in het plangebied. Het gaat hier om de aanwezigheid van broedplaatsen van algemeen voorkomende vogelsoorten en gebouw-bewonende vleermuizen. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soortgroep in gegaan.

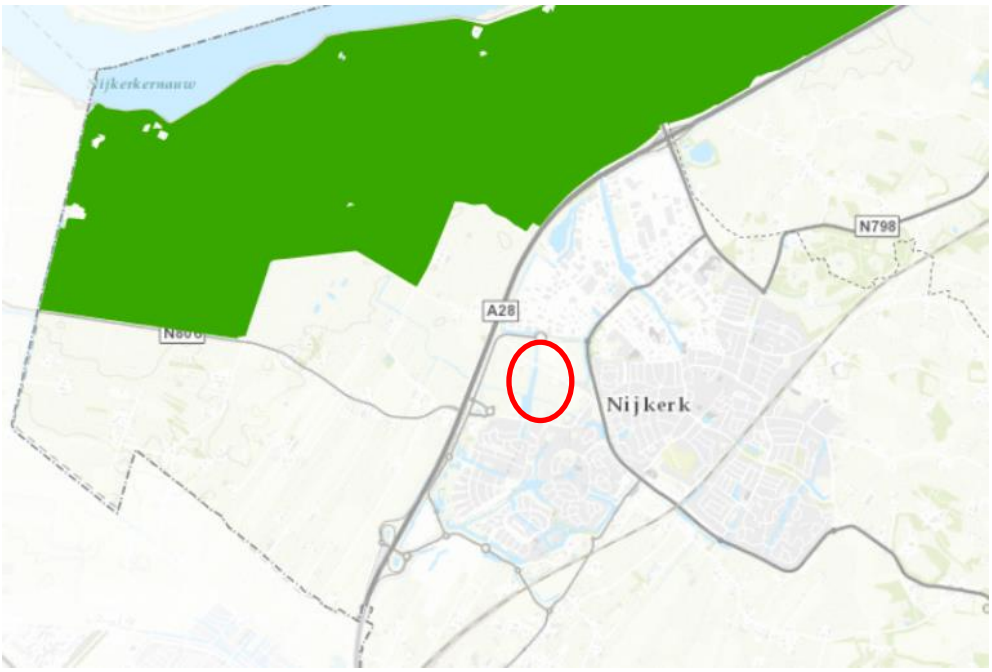
Tabel 4.2: Aanwezige beschermde soorten/verblijfplaatsen in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Beschermings-regime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogels	Huismus	Jaarrond beschermd nest	Zeker	Bebouwing geschikte verblijfplaatsen
	Algemene broedvogels	Artikel 3.1 en 3.5	Zeker	Open panden, in beplanting/tuinen
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis	Artikel 3.5	zeker	De laan, de 'Doornsteeg', wordt door laatvlieger en gewone dwergvleermuis gebruikt als vlieg- en foerageerroute.

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

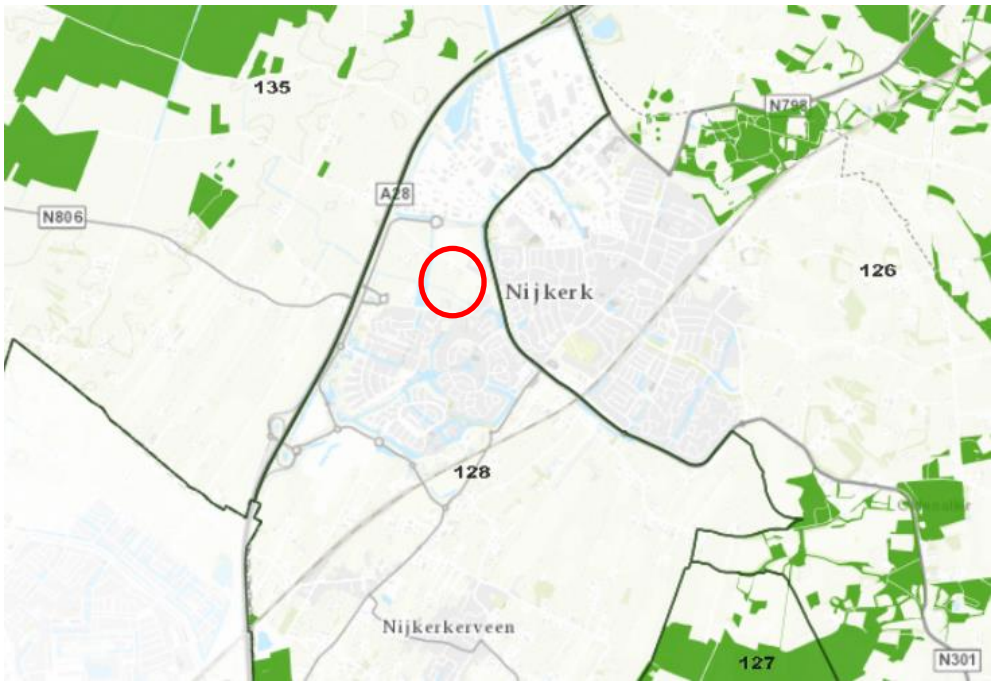
Het plangebied ligt niet in beschermde Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Arkemheen' ligt op enkele kilometers afstand ten noorden van het plangebied. Zie Figuur 4.4 voor de ligging van het Natura 2000-gebied ten opzichte van het plangebied.

Figuur 4-4: Ligging meest nabijgelegen Natura 2000-gebied bij het plangebied (rood omcirkeld). Kaartviewer provincie Gelderland, 2017.

Natuurnetwerk Nederland

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is op circa 600 meter ten zuidoosten van het plangebied gelegen. Zie Figuur 4.5 voor de ligging van het NNN-gebied ten opzichte van het plangebied.

Figuur 4-5: Ligging GNN-gebieden in de nabijheid van het plangebied (rood omkaderd). Kaartviewer provincie Gelderland, 2017.

5 Toetsing

In paragraaf 5.1 is de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 5.2 worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). In paragraaf 5.3 wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Toetsing effect op beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de boerderijen (en erven) geschikte nestlocaties (en leefgebied) bieden voor de huismus. De nesten van deze soort heeft een jaarronde bescherming. Daarnaast hebben beschermde vleermuizen (artikel 3.5) een vlieg- en foerageerroute in het plangebied. Daarnaast vormt het aanwezige landschap geschikt – en potentieel geschikt broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogels (artikel 3.1 en 3.5). Zie ook Tabel 4.2. Om deze reden is er enkel op deze soortgroepen een potentieel effect aan de orde als gevolg van de ontwikkelingen mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. De onderstaande effectbeoordeling richt zich alleen op deze soortgroepen. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten en ondervinden geen effect van het voornemen.

5.1.1 Vogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 en 3.5). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli[1]) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze (en wanneer de soorten uit artikel 3.5 kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied) zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de aanwezige vegetatie voor aanvang van het broedseizoen verwijderd dient te worden. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatie specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik

Jaarrond beschermde nesten
Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. Binnen het plangebied zijn meerdere jaarrond beschermde vogelnesten van de huismus aanwezig.

Huismus

[1] Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

In het plangebied zijn op meerdere locaties huismussen waargenomen. Aangenomen wordt, gezien het biotoop van het terrein, de vele geschikte broedlocaties en de talrijkheid van de vogels dat het gaat om lokaal broedende vogels in het plangebied. Het planvoornemen heeft geen direct effect op de broedplaatsen van deze vogels. Er zal geen sprake zijn van vernietiging van jaarrond beschermde nesten van deze huismussen. De huismussen gebruiken de bestaande boerderijen, stallen en erven als leefgebied. Het foerageergebied van huismussen bestaat o.a. uit de stallen, struiken en heggen die op de erven aanwezig zijn. Deze locaties wijzigen niet als gevolg van het planvoornemen. De bestaande erven en particulieren terreinen veranderen niet als gevolg van het voornemen, derhalve worden effecten op de jaarrond beschermde nestlocaties uitgesloten.

Categorie 5-soorten
Naast soorten met jaarrond beschermde nesten zijn er categorie-5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is in het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie-5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de directe omgeving.

Nestplaatsen van vogels in het plangebied vormen geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, aangezien soortspecifieke maatregelen genomen kunnen worden waardoor effecten niet aan de orde zijn.

5.1.2 Vleermuizen

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Vleermuizen
Alle vleermuissoorten (inclusief hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden) staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In het kader van de Wet natuurbescherming is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van onder andere vleermuizen neergelegd die in principe niet overtreden mag worden door onder andere een ruimtelijke ontwikkeling.

Langs de noordrand van het plangebied (de Doornsteeg) is een belangrijke vliegroute voor vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) aanwezig. Deze vliegroute blijft behouden, ook na de ontwikkeling van Doornsteeg fase 1 en 2. In de nieuwe situatie mogen alleen de huidige aanwonende bewoners gebruik maken van de Doornsteeg met de auto. De Doornsteeg wordt een fietsstraat voor overige bewoners en gebruikers. De verlichting langs de Doornsteeg blijft de eerste tijd nog ongewijzigd. Het plan is om na verloop van tijd de verlichting te verbetering, met name voor de sociale veiligheid van de fietsstraat, met aangepaste (vleermuisvriendelijke) verlichting (groen). Hiermee blijft de belangrijke vliegroute langs de Doornsteeg behouden en zijn er geen negatieve effecten.

Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaatsen ook zou verdwijnen. De foerageerfunctie van vleermuizen is met name aanwezige in houtwallen of knotrijen of begroeide slootkanten. Dergelijke structuren zijn niet in het plangebied aanwezig en/of worden niet aangetast. De laan van Doornsteeg blijft intact en wordt niet aangetast. De centraal gelegen beek met de aantakkende watergangen in het plangebied, worden in het planvoornemen opgenomen en behouden een groen natuurlijk karakter als park en groenzone. Het plangebied wordt niet intensief gebruikt als foerageergebied.

Op basis van het eerder uitgevoerde onderzoek en het landschap van het plangebied (agrarisch land) kan geconcludeerd worden dat het plangebied (fase 2 en 3) geen essentieel foerageergebied vormt voor vleermuizen.

Op basis van het uitgevoerde vleermuisonderzoek kan in alle redelijkheid worden gesteld dat de voorgenomen plannen geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten die zijn vastgesteld binnen het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van Wet natuurbescherming.

Concluderend: aangenomen wordt dat de soortbescherming uit de Wet natuurbescherming geen belemmering vormt voor het vaststellen van het plan voor wat betreft de vleermuizen.

Overige zwaar beschermde zoogdieren
Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren in het plangebied aangetroffen en worden tevens niet verwacht. Het plangebied herbergt geen optimaal leefgebied voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

5.2 Effecten op beschermde gebieden

5.2.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van het plan wat betreft de storingsfactoren versnippering, verdroging, geluid-, optische en lichtverstoring. Vanwege de afstand en de afscherming door omliggende elementen worden effecten op soorten, habitats van soorten of habitattypen in enig Natura 2000-gebied door deze factoren uitgesloten.

Het eventuele effect als gevolg van stikstofdepositie (verzuring en vermesting vanuit de lucht) op nabij gelegen Natura 2000-gebieden is separaat getoetst, middens een Aerius berekening (Antea Group, 2017).

5.2.2 Effecten op het Natuurnetwerk (NNN)

Aangezien er geen werkzaamheden worden verricht waardoor vernietiging van NNN gronden aan de orde is, kan een beoordeling op aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden achterwege blijven. Gezien de afstand en de tussenliggende elementen ten behoeve van de afscherming en gezien het feit dat de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie geen externe werking kent, zijn vanuit dit oogpunt wat betreft het NNN geen belemmeringen aan de orde voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

6 Bronnen

Antea Group, 2015. Aanvullend onderzoek in Doornsteeg in Nijkerk. Inventarisatie van beschermde dier- en plantensoorten. Projectnummer 266155.02. 15 september 2015,

Antea Group, 2017. Onderzoek stikstofdepositie ontwikkeling Doornsteeg Nijkerk. Projectnummer 0416273.00. 30 mei 2017.

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS Nederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kosten E., H., Limpens, H. Bouman & J. Reinhold, 2011. Vleermuisvriendelijk bouwen. Handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker. Zoogdiervereniging & Tauw.

Limpens, H., Twisk, P., Veenbaas, G., 2004. Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a. Soortenstandaard Huismus.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b. Soortenstandaard Gierzwaluw.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis.

Overig:
NDFF
Provincie Zuid-Holland, kaartenbank
AERIUS Calculator

Bijlagen

Bijlage I: Wettelijk kader

Soortbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel C en D van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Vogels die vallen onder artikel 3.5 (Bern bijlage II, Bonn bijlage I) én in Nederland broeden.

Vogels		
Appelvink	Grote bonte specht	Purperreiger
Baardman	Grote gele kwikstaart	Putter
Beflijster	Grote karekiet	Ransuil
Bergeend	Grote stern	Rietgors
Bergfluiter	Grote zilverreiger	Rietzanger
Bijeneter	Havik	Rode wouw
Blauwborst	Heggenmus	Roerdomp
Blauwe kiekendief	Hop	Roodborst
Boerenzwaluw	Huiszwaluw	Roodborsttapuit
Bontbekplevier	IJsvogel	Roodhalsfuut
Bonte strandloper	Kerkuil	Rouwkwikstaart
Bonte vliegenvanger	Klapekster	Sijs
Boomklever	Klein waterhoen	Slangenarend
Boomkruiper	Kleine barmsijs	Slechtvalk
Boompieper	Kleine bonte specht	Smelleken
Boomvalk	Kleine karekiet	Snor
Bosrietzanger	Kleine plevier	Sperwer
Bosruiter	Kleine zilverreiger	Spotvogel
Bosuil	Kleinst waterhoen	Sprinkhaanzanger
Braamsluiper	Kluut	Steenuil
Brandgans	Kneu	Steltkluut
Bruine kiekendief	Koereiger	Strandplevier
Buizerd	Koolmees	Taigaboomkruiper
Casarca	Kortsnavelboomkruiper	Tapuit
Cetti's zanger	Kraanvogel	Tjiftjaf
Draaihals	Krekelzanger	Torenvalk
Duinpieper	Kruisbek	Tuinfluiter
Dwergmeeuw	Kuifmees	Velduil
Dwergstern	Kwak	Visarend
Engelse kwikstaart	Kwartelkoning	Visdief
Europese kanarie	Lepelaar	Vuurgoudhaan
Fitis	Matkop	Wespendief
Fluiter	Middelste bonte specht	Wielewaal
Geelgors	Nachtegaal	Winterkoning
Gekraagde roodstaart	Nachtzwaluw	Witbandkruisbek
Gele kwikstaart	Noordse stern	Witte kwikstaart
Geoorde fuut	Oehoe	Witwangstern
Glanskop	Oeverloper	Woudaap
Goudhaan	Oeverpieper	Zeearend
Grasmus	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Graspieper	Ooievaar	Zwarte ooievaar
Graszanger	Orpheusspotvogel	Zwarte roodstaart
Grauwe kiekendief	Paapje	Zwarte specht
Grauwe klauwier	Pestvogel	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Pimpelmees	Zwarte wouw
Griel	Poelruiter	Zwartkop
Groene specht	Porseleinhoen	Zwartkopmeeuw
Groenling		

Info tabel: Ingekorte lijst van de vogelsoorten van de Conventie van Bern bijlage II. Deze lijst is ingekort door alleen die vogels op te nemen die volgens de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Nederlandse Fauna serie deel 5 uit 2002) en de Avifauna van Limburg (uit 2006) in Nederland broeden. Dwaalgasten en overwinteraars zijn derhalve niet vermeld.

Tabel B. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren *landzoogdieren*	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren *vleermuizen*	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaart
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren *zeezoogdieren*	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschilpad		Bultrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfijn, gewone dolfijn, gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		grijze dolfijn
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuimelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
	platte schijfhoren		noordse vinvis, potvis
Zaadplanten	liggende raket		butskop
	drijvende waterweegbree		dwergvinvis
	groenknolorchis		griend
	kruipend moerasscherm		spitsdolfijn van gray
	zomerschroeforchis		witte dolfijn

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Zoogdieren	Waterspitsmuis	Donker pimpernelblauwtje
Aardmuis*	Wezel**	Duinparelmoervlinder
Boommarter	Wild zwijn	Gentiaanblauwtje
Bosmuis*	Woelrat*	Grote parelmoervlinder
Bunzing**	**Amfibieën**	Grote vos
Damhert	Alpenwatersalamander	Grote vuurvlinder
Das	Bruine kikker*	Grote weerschijnvlinder
Dwergmuis*	Gewone pad*	Iepenpage
Dwergspitsmuis*	Kleine watersalamander*	Kleine heivlinder
Edelhert	Meerkikker*	Kleine ijsvogelvlinder
Eekhoorn	Middelste groene kikker*	Kommavlinder
Egel*	Vinpootsalamander	Pimpernelblauwtje
Eikelmuis	Vuursalamander	Sleedoornpage
Gewone bosspitsmuis*	**Reptielen**	Spiegeldikkopje
Gewone zeehond	Adder	Veenbesblauwtje
Grote bosmuis	Hazelworm	Veenbesparelmoervlinder
Grijze zeehond	Levendbarende hagedis	Veenhooibeestje
Haas*	Ringslang	Veldparelmoervlinder
Hermelijn**	**Vissen**	Zilveren maan
Huisspitsmuis*	Beekdonderpad	**Libellen**
Konijn*	Beekprik	Beekkrombout
Molmuis	Elrits	Bosbeekjuffer
Ondergrondse woelmuis*	Europese rivierkreeft	Donkere waterjuffer
Ree*	Gestippelde alver	Gevlekte glanslibel
Rosse woelmuis*	Grote modderkruiper	Gewone bronlibel
Steenmarter	Kwabaal	Hoogveenglanslibel
Tweekleurige bosspitsmuis*	**Dagvlinders**	Kempense heidelibel
Veldmuis*	Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer
Veldspitsmuis	Bosparelmoervlinder	**Kevers**
Vos*	Bruin dikkopje	Vliegend hert
	Bruine eikenpage	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn.

Tabel D. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Planten	Groene nachtorchis	Roggelelie
Akkerboterbloem	Groensteel	Rood peperboompje
Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rozenkransje
Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Ruw parelzaad
Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Scherpkruid
Berggamander	Honingorchis	Schubvaren
Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubzegge
Blaasvaren	Kalketrip	Smalle raai
Blauw guichelheil	Karthuizeranjer	Spits havikskruid
Bokkenorchis	Karwijselie	Steenbraam
Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Stijve wolfsmelk
Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stofzaad
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Tengere distel
Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere veldmuur
Breed wollegras	Knollathyrus	Trosgamander
Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Veenbloembies
Dennenorchis	Korensla	Vliegenorchis
Dreps	Kranskarwij	Vroege ereprijs
Echte gamander	Kruiptijm	Wilde averuit
Franjegentiaan	Lange zonnedauw	Wilde ridderspoor
Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde weit
Geplooide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wolfskers
Getande veldsla	Muurbloem	Zandwolfsmelk
Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zinkviooltje
Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zweedse kornoelje
Gladde zegge	Pijlscheefkalk	

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

   a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel

   b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of

   c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten (‘andere soorten’).

Met betrekking tot de ‘andere soorten’ zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor plannen die vallen onder hun bevoegdheid (plannen van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel E worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten (‘andere soorten’) meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel E. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		**Artikel 3.1**	**Artikel 3.5**	**Artikel 3.10**
		Soorten van de Vogelrichtlijn	**Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern**	**Andere soorten**
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten (‘andere soorten’) welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde ‘verklaring van geen bedenkingen’ (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb’s.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).
De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

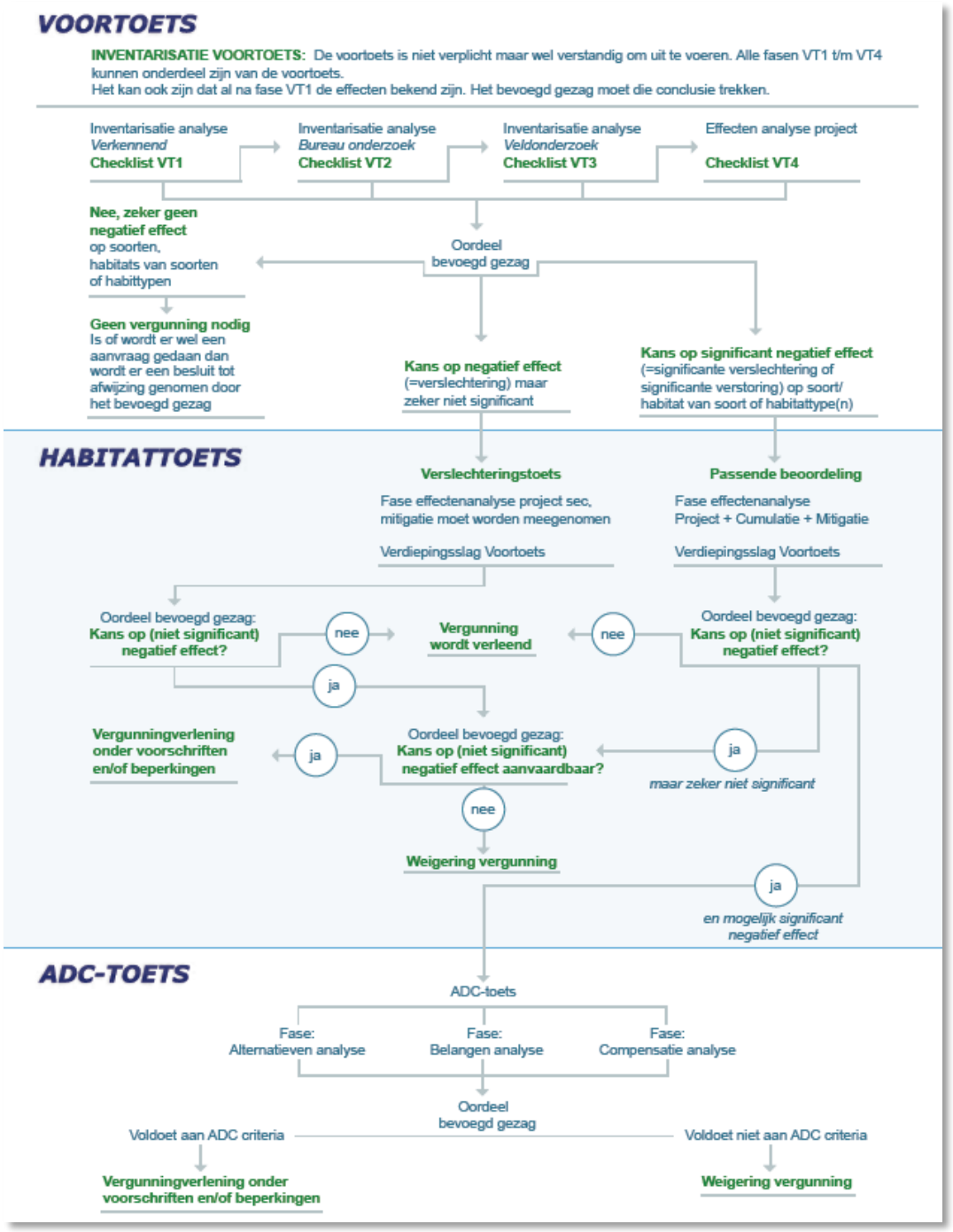
Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.
Inventarisatie analyse Verkennend Checklist VT1
Inventarisatie analyse Bureau onderzoek Checklist VT2
Inventarisatie analyse Veldonderzoek Checklist VT3
Effecten analyse project Checklist VT4
Nee, zeker geen negatief effect op soorten, habitats van soorten of habittypen
Geen vergunning nodig Is of wordt er wel een aanvraag gedaan dan wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag
Oordeel bevoegd gezag
Kans op negatief effect (=verslechtering) maar zeker niet significant
Kans op significant negatief effect (=significante verslechtering of significante verstoring) op soort/ habitat van soort of habitattype(n)
HABITATTOETS
Verslechteringstoets
Fase effectenanalyse project sec, mitigatie moet worden meegenomen
Verdiepingsslag Voortoets
Passende beoordeling
Fase effectenanalyse Project + Cumulatie + Mitigatie
Verdiepingsslag Voortoets
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
nee
Vergunning wordt verleend
nee
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
ja
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
ja
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect aanvaardbaar?
ja
maar zeker niet significant
nee
Weigering vergunning
ja
en mogelijk significant negatief effect
ADC-TOETS
ADC-toets
Fase: Alternatieven analyse
Fase: Belangen analyse
Fase: Compensatie analyse
Oordeel bevoegd gezag
Voldoet aan ADC criteria
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
Voldoet niet aan ADC criteria
Weigering vergunning

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK ALMERE
Postbus 10044
1301 AA ALMERE
T. 06 10913429
E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.